

Datum
2024-09-04

Diarienummer
ADM/2024:53

STATISTIKENS FRAMSTÄLLNING

Utbetalning av studiestöd

Ämnesområde

Utbildning och forskning

Statistikområde

Studiestöd

Produktkod

UF0401

Referenstid

Läsåret 2023/24

Kalenderåret 2023

Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Centrala studiestödsnämnden (CSN)
Kontaktinformation	Anders Larsson
E-post	anders.larsson@csn.se eller registrator@csn.se
Telefon	060-14 63 99 eller 060-18 60 00

Innehåll

1	Statistikens sammanhang	3
2	Undersökningsdesign.....	3
2.1	Målstorheter	3
2.2	Ramförfarande	3
2.3	Förfaranden för urval och uteslutning	4
2.4	Insamlingsförfarande	4
2.4.1	Datainsamling	4
2.4.2	Mätning	5
2.4.3	Bortfallsuppföljning.....	5
2.5	Bearbetningar	5
2.6	Granskning.....	6
2.6.1	Granskning under direktinsamlingen.....	6
2.6.2	Granskning av mikrodata och insamlade statistikvärden	6
2.6.3	Granskning av makrodata	6
2.6.4	Granskning av redovisning	6
2.7	Skattningsförfarande	6
2.7.1	Principer och antaganden	6
2.7.2	Skattningsförfarande för målstorheter.....	7
2.7.3	Skattningsförfarande för tillförlitlighet	7
2.7.4	Röjandekontroll	7
3	Genomförande	7
3.1	Kvantitativ information.....	7
3.2	Avvikelser från undersökningsdesignen.....	7

1 Statistikens sammanhang

Det här dokumentet beskriver framställningen av statistikprodukten *Utbetalning av studiestöd*. Dokumentet utgör ett komplement till statistikproduktens kvalitetsdeklaration.¹

Statistiken består i huvudsak av antalet personer som studerar med studiestöd och beloppen som de mottar. Statistiken tas fram av Centrala studiestödsnämnden (CSN) och är en del av den officiella statistiken om studiestöd. Statistiken publiceras i CSN:s databas.²

Statistiken baseras på registerdata som i sin tur baseras på administrativa data från CSN. Syftet med statistiken är att beskriva användningen av studiestöd samt utgöra ett underlag för analyser om studiestödet.

Den läsårsstatistik som redovisas om omställningsstudiestöd är preliminär under det första året och blir slutlig ett år senare. Både framtagandet av den preliminära och den slutliga statistiken tas upp i detta dokument. Övrig statistik i produkten är slutlig.

2 Undersökningsdesign

2.1 Målstorheter

De viktigaste målstorheterna är:

- Antalet individer (studerande) som har fått studiestöd utbetalat under referenstiden
- Utbetalda belopp (studiestöd) under referenstiden

Målstorheterna redovisas efter studiestödsformerna studiehjälp, Rg-bidrag, lärlingsersättning, studiemedel, studiestartsstöd och omställningsstudiestöd.

För studiestödsformen studiehjälp finns även målstorheterna antal och andel studerande som har fått studiehjälpen indragen på grund av ogiltig frånvaro.³

Referenstiden är ett kalenderår (1 januari–31 december) eller ett läsår (1 juli–30 juni). Se statistikens kvalitetsdeklaration för mer information om de olika referenstiderna.

2.2 Ramförfarande

Målpopulationen är alla individer som har fått studiestöd utbetalat.

Individer som har fått studiestöd utbetalat delas in i delpopulationer. Delpopulationerna består av individer som har mottagit studiestöd i form av studiehjälp, Rg-bidrag, lärlingsersättning, studiemedel, studiestartsstöd och omställningsstudiestöd.⁴ En individ kan tillhöra flera delpopulationer.

Ramen för respektive delpopulation är registret över individer som mottar studiestödet. En individ förekommer i registret om han eller hon mottar studiestödet innan registret fastställs

¹ Kvalitetsdeklarationen till Utbetalning och beviljning av studiestöd publiceras på följande hemsida:

<https://www.csn.se/om-csn/statistik-och-rapporter/officiell-statistik-om-studiestod.html>.

Statistikprodukten Studieskulder och inbetalning av studiestöd är också en del av den officiella statistiken om studiestöd. Framställningen av den statistiken beskrivs i ett separat dokument.

² CSN:s databas hittas på följande hemsida: <https://statistik.csn.se>.

³ Individer med lärlingsersättning ingår.

⁴ Målpopulationen delas in i delpopulationer eftersom de olika studiestöden riktar sig till olika individer.

för statistikens senaste referenstid.⁵ Normalt fastställs registret direkt efter den senaste referenstiden.

Ett undantag är registret som används för den slutliga läsårsstatistiken om omställningsstudiestöd.⁶ Det registret fastställs ett år efter det senaste läsåret. Anledningen är att läsårsstatistiken avser individers studietid.⁷ Läsårsstatistiken förutsätter emellertid att individer mottar studiestöd och en del individer som studerar under läsåret får både beslut och utbetalning av omställningsstudiestöd först efter läsårets slut. Anledningen till detta är långa handläggningstider för omställningsstudiestödet.⁸

En rampopulation består av alla individer i ett register. De olika rampopulationerna stämmer väl överens med de olika populationerna.

Undersökningens observationsobjekt är individer. Information om observationsobjekten hämtas från ovan nämnda register. Observationsobjekt och information om observationsobjekten hämtas alltså från samma register.

2.3 Förfaranden för urval och uteslutning

Inget urval och ingen uteslutning förekommer.

2.4 Insamlingsförfarande

2.4.1 Datainsamling

Information om de som ingår i undersökningen hämtas från CSN:s interna register. Registren baseras på administrativa data som uppstår i samband med handläggningen av studiestödsärenden.⁹ Det förekommer ingen uppgiftslämnarbörda.

Den primära datainsamlingen sker genom handläggningen av studiestödsärenden. Information inhämtas bland annat från individer som ansöker om studiestöd, utbildningsanordnare samt andra myndigheter. Hur informationen samlas in beror på informationstypen och informationskällan. Den primära datainsamlingen beskrivs kort nedanför.

Individer som ansöker om studiestöd lämnar löpande information via webbformulär, telefon, post och e-post. Instruktioner och anvisningar för webbformulären finns på CSN:s hemsida.

Svenska utbildningsanordnare lämnar information via automatisk dataöverföring. Ett fåtal svenska utbildningsanordnare lämnar istället information via webbformulär eller via papper. Hur informationen ska lämnas bestäms av CSN efter samråd med utbildningsanordnaren.

⁵ Individer som återbetalar hela studiestödsbeloppet ingår i registret, liksom individer som har fått återkrav på hela studiestödsbeloppet.

⁶ Registret för den preliminära läsårsstatistiken för omställningsstudiestöd fastställs samtidigt som övriga register.

⁷ Se statistikens kvalitetsdeklaration för mer information om referenstiderna.

⁸ Uppskattningsvis kommer flera hundra individer som studerade under läsåret 2023/2024 få omställningsstudiestöd först efter läsårets slut.

⁹ Uppgifterna i registret hämtas från de administrativa system som används i handläggningen av studiestödsärenden, bland andra studiestödets informationssystem (STIS) och Stella. Datainsamlingen för preliminär och slutlig läsårsstatistik om omställningsstudiestöd är identisk med undantag för tidpunkten för insamlingen. Insamlingen för den preliminära statistiken sker direkt efter det senaste läsåret, medan insamlingen för den slutliga läsårsstatistiken sker ett år efter det senaste läsåret.

Instruktioner och anvisningar om hur information ska lämnas finns på CSN:s hemsida.¹⁰ Utländska utbildningsanordnare lämnar inte information direkt till CSN.

Myndigheter lämnar information via automatisk dataöverföring. Myndigheter kan också lämna information via telefon, post och e-post.¹¹

2.4.2 Mätning

För att mäta antalet individer som har fått studiestöd utbetalat och det utbetalade beloppet används registeruppgifter från CSN:s register. Registeruppgifterna baseras på administrativa data som uppstår med handläggningen av studiestödsärenden och som uppstår innan registren fastställs för den senaste referenstiden.¹²

De viktigaste observationsvariablerna är beloppet som betalas ut, stödformen som betalas ut, utbetalningsdatum och beslutsdatum. Utifrån de här variablerna konstrueras målvariablerna.¹³ Andra observationsvariabler är utbildningsnivå, skolform, studietakt och studieplats. Dessa observationsvariabler används framförallt för att skapa olika redovisningsgrupper.

Belopp som betalas ut används både för att mäta mängden studiestöd som betalas ut och för att mäta studiedeltagande. Det är ett bra, och enkelt, sätt att mäta studiedeltagande på eftersom utbildningsanordnare måste intyga att en individ har registrerat sig på och börjat på en utbildning innan CSN kan betala ut studiestöd till individen.¹⁴

Se CSN:s databas och tillhörande fotnoter för mer information om olika variabler och olika variabelvärden.¹⁵

2.4.3 Bortfallsuppföljning

Inget bortfall förekommer.

2.5 Bearbetningar

Målvariablerna är ofta enkla kategoriseringar eller summeringar av observationsvariabler. Ett exempel på det är tidpunkten som individen har fått en viss typ av studiestöd utbetalat. De utbetalningar som görs till individen sparas tillsammans med information om utbetalningsdatum och typen av studiestöd. Den här informationen kategoriseras sedan utifrån de olika referenstiderna och typerna av studiestöd.

Under den primära datainsamlingen klassificeras utbildningar som studiestöd lämnas för. Svenska utbildningar klassificeras till grundskolenivå, gymnasienivå eller eftergymnasial nivå. Denna klassificering sker i enlighet med studiestödsförordningen (2000:655) och i enlighet

¹⁰ Rapporteringen till CSN regleras bland annat i studiestödslagen (1999:1395), studiestödsförordningen (2000:655) och i CSN:s föreskrifter.

¹¹ Rapporteringen till CSN regleras i studiestödslagen (1999:1395) och till exempel i förordningen (2001:588) om uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet.

¹² Se avsnitt 2.1 och 2.2 för mer information om detta.

¹³ Se avsnitt 2.5 för mer information om detta.

¹⁴ Studiemedel för utlandsstudier kan i vissa fall betalas ut innan studierna har påbörjats. Förutsättningarna för att CSN ska kunna betala ut studiestöd regleras bland annat i studiestödslagen (1999:1395), studiestödsförordningen (2000:665), lag (2017:527) om studiestartsstöd och i CSN föreskrifter.

¹⁵ Värdena som observationsvariablerna antar är ofta värdena som redovisas i databasen.

med bestämmelserna inom respektive skolform. CSN avgör om en utländsk utbildning ska anses vara på gymnasienivå eller eftergymnasial nivå.

Studietakten bestäms oftast genom poängsystem inom respektive skolform. I de fall poängsystem saknas ska utbildningsanordnaren meddela studietakten till CSN.

Övriga bearbetningar är kategoriseringar av ålder, folkbokföring, studieplats, med mera.

2.6 Granskning

2.6.1 Granskning under direktinsamlingen

Ingen direktinsamling görs.

2.6.2 Granskning av mikrodata och insamlade statistikvärden

CSN granskar löpande mikrodata som samlas in under året och som senare används i den statistiska undersökningen. Granskningen görs både maskinellt och manuellt. Granskningen sker bland annat genom kontroller i CSN:s IT-system och genom handläggarnas kontroller.

Den manuella granskningen av mikrodata görs även löpande av så kallade ansvarsgrupper och i samband med att andra undersökningar genomförs. Eftersom CSN levererar mikrodata till externa intressenter, såsom SCB, sker dessutom en extern granskning av de insamlade uppgifterna.

2.6.3 Granskning av makrodata

Granskning av makrodata sker genom att målstorheter jämförs över tid och genom rimlighetsbedömningar. Om tveksamheter uppstår kontrolleras underliggande mikrodata och felen hanteras på lämpligt sätt. I samband med detta förs även interna eller externa diskussioner om datakvaliteten och om förklaringar till utvecklingen.

2.6.4 Granskning av redovisning

Tabellvärdena granskas inför redovisningen. Utöver denna granskning görs bland annat följande kontroller innan statistiken redovisas i CSN:s databas:

- Att all statistik som ska publiceras har tagits fram.
- Att tabellernas layout och fotnoter är korrekta.
- Att aggregeringar av delsummer stämmer.

2.7 Skattningsförfarande

2.7.1 Principer och antaganden

Vid skattningsförfarandet antas rampopulationen täcka den avsedda populationen. Individer i en rampopulation antas även ha värden för målvariablerna. Detta möjliggör en totalräkning av statistiken.

2.7.2 Skattningsförfarande för målstorheter

Målstorheterna beräknas genom att summera variabelvärden och genom att beräkna andelar.¹⁶

2.7.3 Skattningsförfarande för tillförlitlighet

Något osäkerhetsmått beräknas inte. Tillförlitligheten bedöms dock vara god eftersom CSN har tillgång till samtliga relevanta uppgifter.

2.7.4 Røjandekontroll

För att skydda enskilda personers eller företags sekretessreglerade uppgifter vidtas åtgärder för att de inte ska röjas direkt eller indirekt i den statistik som offentliggörs. Tabellerna skyddas genom en primärundertryckning¹⁷ av enskilda tabellceller.

3 Genomförande

3.1 Kvantitativ information

Den statistik som redovisas i CSN:s databas avser samtliga studerande i CSN:s register. Det senaste kalenderåret uppgick det totala antalet studerande med studiestöd till 949 200 och det senaste läsåret uppgick det totala antalet studerande med studiestöd till 835 500.¹⁸ Se CSN:s statistikdatabas för information om delpopulationerna.

3.2 Avvikelser från undersökningsdesignen

Inga avvikelser från ordinarie undersökningsdesign har gjorts.

¹⁶ Skattningsförfarandet är detsamma för den preliminära och den slutgiltiga läsårsstatistiken om omställningsstudiestöd. Skillnaden mellan den preliminära och den slutgiltiga läsårsstatistiken är den använda rampopulationen och datumet för statistikens framställning. Se avsnitt 2.2 för mer information om detta.

¹⁷ Färre än tre individer i en cell ersätts med två punkter (dubbelprick).

¹⁸ Observera att siffrorna tas fram på olika sätt och att statistiken för de som studerar med omställningsstudiestöd är preliminär för det senaste läsåret. Se statistikens kvalitetsdeklaration för mer information.